

Nr 93.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bestridande av kostnaderna för elektrifiering av viss gatubelysning i Karlskrona; given Stockholms slott den 4 februari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Rosén.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEUKLING, GÄRDE, PETERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen, statsrådet Rosén anför:

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 oktober 1919 hemställde *marinförvaltningen*, att Kungl. Maj:t måtte avlåta förslag till 1920 års riksdag att för elektrifiering av den gatubelysning inom Karlskrona stad utanför området för flottans varv, vars bekostande ankomme på kronan, å extra stat för år 1921 anvisa ett anslag av 89,000 kronor. Ifrågavarande gatubelysning, som ursprungligen varit anordnad för olja, hade under loppet av år 1867, då staden övergick från olje- till gasbelysning, omlagts till gassystem; och hade staden i samband härmed övertagit bestyret med den av kronan anordnade gatubelysningen mot gottgörelse härför enligt taxa. Till stöd för sin ovanberörda framställning anförde marinförvaltningen i huvudsak följande.

Bihang till riksdagens protokoll 1927. 1 saml. 79 häft. (Nr 93.)

Då gasbelysning år 1867 anlagts i Karlskrona, hade överenskommelse träffats mellan befälhavande amiralen och stadsfullmäktige om de lyktor, till antalet 69, vilkas belysning borde bekostas av flottan, enär de vore placerade invid något av flottans etablissemang eller områden. Detta antal lyktor hade senare ökat något och uppginge vid dåvarande tidpunkt till 80. Därutöver funnes, likaledes utanför varvet, ett antal lyktor, till vilka kronan själv vore ägare och som uppsatts för ytterbelysning å åtskilliga platser inom staden. Samtliga ovannämnda lyktor, med undantag för några luxlampor och fotogenlyktor, vore apterade för auerbelysning, och kostnaderna för deras belysning och tändning betalades av kronan till stadens gasverk på grund av kontrakt enligt av stadsfullmäktige fastställd taxa.

Under senare åren hade emellertid behovet av förbättrad belysning gjort sig starkt kännbart på flera platser inom stationen, vilka låge i omedelbar närhet av flottans fartygs förläggingsplatser. Efter anmälan om nödvändigheten av förbättrad belysning å ifrågavarande platser hade varvschefen på uppdrag av stationsbefälhavaren inkommit med utredning och förslag rörande elektrifiering av belysningen på sagda platser ävensom av övriga lyktor utanför varvet, vilka bekostades eller ägdes av kronan.

Detta förslag hade, i den mån det berörde Karlskrona stad, godkänts av styrelsen för stadens belysningsverk och spårvägar, på villkor att stadens verk icke belastades med några som helst kostnader till följd av ändringarna, att styrelsen bereddes tillfälle kontrollera att gasservisen dödades betryggande, att elektricitetsverkets kabelnät ej stördes eller skadades, samt att, innan arbetet i stadens gator påbörjades, anmälan därom gjordes till drätselkammaren.

Vad anginge anläggningskostnaderna, hade dessa — sedan ett tidigare uppgjort kostnadsförslag omarbetats — beräknats till sammanlagt 89,000 kronor, och hyste marinförvaltningen den uppfattningen, att kronans vinst för den sålunda föreslagna elektrifieringen skulle bli beaktansvärd.

I anledning av marinförvaltningens förevarande framställning anmodade dåvarande chefen för sjöförvarsdepartementet genom skrivelse den 24 november 1919 ämbetsverket att verkställa utredning, huruvida och i så fall på vilka villkor den ytterbelysning inom Karlskrona stad utanför området för flottans varv, vars bekostande ålåge kronan, lämpligen kunde och borde mot ersättning en gång för alla övertagas av staden, samt därefter inkomma med det förslag, som härav kunde föranledas.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 oktober 1925 bragte marinförvaltningen förevarande fråga ånyo inför Kungl. Maj:t. Ämbetsverket anförde därvid i huvudsak följande.

Den 25 november 1919 hade marinförvaltningen, med anledning av nyssnämnda uppdrag av chefen för sjöförvarsdepartementet, anmodat varvschefen vid flottans station i Karlskrona att verkställa den anbefallda utredningen i ämnet samt till ämbetsverket inkomma med det förslag, som därav kunde föranledas. Enär emellertid resultatet av utredningen låtit vänta på sig, hade ämbetsverket den 6 mars 1925 från varvschefen infordrat meddelande angående anledningen till dröjsmålet. Till svar härå hade upplysts, att dåvarande varvschefen den 5 juni 1920 avlåtit framställning i ärendet till stadsfullmäktige i Karlskrona, men hade icke stadsfullmäktige, trots ett flertal

påminnelser, slutbehandlat frågan. Varvschefen hade sedermera under loppet av mars månad 1925 gjort ny påminnelse hos stadsfullmäktige.

Orsaken till detta dröjsmål måste enligt ämbetsverkets åsikt åtminstone i viss mån sökas däri, att staden ej hyste något livligare intresse för en ändring av de nu rådande förhållandena. Det syntes också sannolikt, att Karlskrona stad, när ärendet bleve av dess myndigheter slutligt utrett, komme att framställa krav på ett betydande vederlag från kronans sida, för att kronan skulle befrias från sitt en gång gjorda åtagande. Under tiden finge emellertid kronan år efter år vidkännas avsevärda utgifter för viss del av stadens ytterbelysning. Dessa utgifter bestämdes sålunda, att staden debiterade kronan för gasförbrukning, tändning, släckning och underhåll av ett visst antal gatulyktor (84 stycken) efter en av stadsfullmäktige fastställd taxa, på vars bestämmande kronan ej hade något inflytande. Enligt från varvschefen i Karlskrona lämnad uppgift hade kostnaderna för denna gatubelysning under åren 1920, 1921, 1922, 1923 och 1924 utgjort i hela krontal respektive 14,112, 16,927, 12,425, 10,524 och 9,574 kronor. Prisfluktuationerna vore huvudsakligen beroende på varierande kolpriser och därav föranledda ändrade gaspriser. Då kolpriserna syntes hava nått botten, vore någon ytterligare sänkning i dessa priser icke att förvänta.

Sedan emellertid ämbetsverket anmodat varvschefen att med ledning av gällande priser låta uppgöra ny kostnadsberäkning och driftkalkyl, avseende att ifrågavarande ytterbelysning efter verkställd elektrifiering skulle komma att handhavas av kronan, hade varvschefen med skrivelser den 9 juli och den 22 september 1925 inkommit med den infordrade utredningen. Varvschefen hade därvid låtit omräkna kostnadskalkylen från år 1919 å kronans fullständiga övertagande och elektrifiering av dess andel i gatubelysningen samt i samband därmed elektrifiering av fem stycken luxlampor vid Kungsbron. Enligt varvschefens beräkningar skulle med nuvarande priser anläggningskostnaden — däri inberäknad jämväl kostnaden för inköp och uppsättning av 4 kopplingsur för automatisk tändning och släckning av lyktorna — uppgå till 56,700 kronor och den årliga driftkostnaden till 1,750 kronor. De nuvarande belysningskostnaderna kunde beräknas till förutnämnda 9,574 kronor, vartill komme 919 kronor för luxlamporna, eller till sammanlagt 10,493 kronor. Den årliga besparingen skulle alltså kunna beräknas uppgå till 8,743 kronor och det erforderliga kapitalutlägget skulle kunna amorteras på 6½ år. För bedömande av räntabiliteten av den ifrågasatta elektrifieringen syntes även böra anföras, att om det år 1919 av marinförvaltningen begärda anslaget å 89,000 kronor beviljats, kapitalutlägget skulle, trots de sjunkande kolpriserna, redan hava varit till största delen amorterat genom uppkomna besparingar.

På grund av vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1926 års riksdag att för verkställande av den föreslagna elektrifieringen för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 56,700 kronor.

Sedan marinförvaltningen den 13 januari 1926 anbefallts att taga ärendet under omprövning i sammanhang med angivande av sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1927—1928, har ämbetsverket i skrivelse den 12 november 1926 anför, att ämbetsverket vid frågans förnyade behandling kommit till den uppfattningen, att, med hänsyn till den årliga besparing, som skulle uppstå i följd av elektrifieringens genomförande, kostnaderna härför skäligen syntes kunna utgå av sjöförsvarets anslag till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.; och hemställde ämbetsverket i anslutning här-

till, att för elektrifiering av den ytterbelysning inom Karlskrona stad utanför varvsområdet, vars bekostande ålåde kronan, måtte av nyssnämnda anslag få tagas i anspråk ett belopp av 56,700 kronor.

Departements-
chefen.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen, har det sedan flera år tillbaka varit ett önskemål, att den gatubelysning utanför området för flottans varv i Karlskrona, vars bekostande ankommer på kronan, måtte elektrifieras. Utredningen i ärendet giver även vid handen, att den föreslagna elektrifieringen skulle medföra en i förhållande till engångskostnaderna synnerligen avsevärd minskning av utgifterna för ifrågavarande belysning. Vid sådant förhållande och då någon utsikt att ordna frågan på ett för kronan förmånligare sätt genom överenskommelse med staden icke lärer förefinnas, anser jag mig böra tillstyrka, att medel för ändamålet nu ställas till förfogande; och torde det erforderliga beloppet, beräknat till 56,700 kronor, i enlighet med marinförvaltningens förslag böra bestridas av sjöförsvarets ordinarie reservationsanslag till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., vilket anslag med hänsyn till därå förefintliga reservationer lämnar tillgång härtill. Emellertid synes mig ärendet böra underställas riksdagens prövning.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att för elektrifiering av den gatubelysning utanför området för flottans varv i Karlskrona, vars bekostande ankommer på kronan, må av förefintliga reservationer å sjöförsvarets anslag till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. disponeras ett belopp av högst 56,700 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Georg Z. Topelius.